

HATAY'IN ANA VATANA KATILMASI

Derleyen: Gürbüz MIZRAK

MİSAK-I MİLLÎ SINIRLARI, Son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından 28 Ocak 1920'de kabul edilen ve işgale uğramamış olan **TÜRK VE MÜSLÜMAN ÇOĞUNLUĞUN YAŞADIĞI TOPRAKLARDIR**. İskenderun Sancağı (Hatay) da bu sınırlar içindeydi.

Sakarya Meydan Muharebesi sonrası Fransa ile Ankara Antlaşması (1921) imzalanmıştı. Antlaşma görüşmelerinde Hatay konusunda sert tartışmalar olmuş, ancak konjüktür gereği özel bir statüyle Fransız mandasındaki Suriye'ye bırakılması kabul edilmek zorunda kalınmıştı. Hatay'ın Türkiye'ye katılması şartların uygun olacağı zamana bırakılmıştı.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "*şahsi meselem*" dediği Hatay'ın kurtuluşunda uyguladığı süreç, bir bölgenin savaşız ve tamamen akılcı politikalarla nasıl kazanılabileceğinin en somut örneğidir. Atatürk, Hatay konusunda uluslararası konjüktürün de uygun olduğu dönemde, Fransa üzerinde psikolojik baskı ve askerî caydırıcılık mekanizmasını kusursuzca işletti.

Türkiye 1936 da Hatay'ın geleceği için Milletler Cemiyeti'ne başvurdu ve bölgenin bağımsız bir statü kazanmasını talep etti. **27 Ocak 1937'de Milletler Cemiyeti'nde, "Sancak" adıyla Hatay'ın özerk bir bölge olmasını sağladı.**

Hatay konusu Fransa ile görüşülmeye devam edildi. Atatürk müzakerelerin tıkanıdığı dönemlerde;

- Suriye sınırına (özellikle Adana, Mersin ve Dört Yol hatlarına) yoğun askerî sevkiyat ve yığınak talimatı verdi.
- Savaş çıkacağına dair söylentileri yayarak Fransa'ya konun ciddiyetini gösterdi.
- Ölümçül hastalığına rağmen Mayıs 1938'de Mersin ve Adana'ya bizzat gitti. Burada saatlerce ayakta kalarak Türk ordusunun resmigeçit törenlerini teftiş etti ve dünyaya "*gerekirse savaşırım*" mesajı verdi.
- Sınır ötesinde gizli bir direniş örgütleyip **Hatay Egemenlik Cemiyeti**'ni kurdurdu ve merkeze yakın noktalarda milis/çete faaliyetlerini organize ederek Fransız mandasına içeriden baskı yaptı.

5 Temmuz 1938'de Albay Şükrü Kanatlı komutasındaki 2.500 kişilik Türk askerî birliği, düzeni sağlamak üzere Hatay'a giriş yaptı.

Bu hamle, Fransız askerî üstünlüğünü sahada fiilen kırdı.

Ağustos 1938'de Hatay Millet Meclisi seçimleri yapıldı. Seçilen **meclis 2 Eylül 1938'de bağımsız Hatay Cumhuriyetini ilan etti. Cumhurbaşkanlığına Tayfur Sökmen getirildi.**

Yaklaşan İkinci Dünya Savaşı tehlikesi sebebiyle Türkiye ile ilişkilerini iyi tutmak isteyen **Fransa, Ankara'da 23 Haziran 1939 tarihinde imzalanan antlaşmayla Hatay'ın Türkiye'ye iadesini kabul etti.**

HATAY MİLLET MECLİSİ, 29 HAZİRAN 1939 GÜNÜ YAPTIĞI TOPLANTIDA OY BİRLİĞİ İLE ANA VATANA KATILMA KARARINI ALDI.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 7 Temmuz 1939'da kabul ettiği bir yasa ile Hatay'ın Türkiye'nin bir ili olduğunu karara bağladı.

23 TEMMUZ'DA 1939 DA DÜZENLENEN RESMİ TÖRENLE FRANSIZ BAYRAĞI İNDİRİLİP YERİNE TÜRK BAYRAĞI ÇEKİLDİ VE HATAY, TÜRKİYE'NİN VİLAYETİ OLDU.